

ПАРАДОКС ПРОЦВІТАННЯ

КЛЕЙТОН М. КРІСТЕНСЕН
Ефоса Оджомо, Карен Діллон

ПАРАДОКС ПРОЦВІТАННЯ

Як інновації можуть вивести
нації з бідності

Переклад з англійської
Олени Замойської

Львів
Видавництво Старого Лева
2024

УДК 330.34
К82

Перекладено за виданням:

Clayton M. Christensen, Efosa Ojomo, and Karen Dillon.
The Prosperity Paradox. — New York: HarperBusiness, 2019 — 368 p.

Copyright © 2019 by Clayton M. Christensen, Efosa Ojomo, and Karen Dillon.

Published by arrangement with HarperBusiness,
an imprint of HarperCollins Publishers.

All rights reserved.

Клейтон М. Крістенсен, Ефоса Оджомо, Карен Діллон

К82 Парадокс процвітання. Як інновації можуть вивести нації з бідності [Текст] : Клейтон М. Крістенсен, Ефоса Оджомо, Карен Діллон; переклад з англ. Олени Замойської. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2024. — 416 с.

ISBN 978-966-448-270-4

Клейтон М. Крістенсен та його співавтори пропонують новаторське рішення до справжніх і тривалих змін. Правильні інновації не тільки будують компанії, але й будують країни. Парадокс процвітання визначає межі загальних моделей економічного розвитку і пропонує нову основу для економічного зростання, заснованого на підприємництві та інноваціях, що створюють ринок.

Ідеї в цій книзі допоможуть компаніям, які відчайдушно прагнуть справжнього, довгострокового зростання, побачити реальний, стійкий прогрес там, де вони раніше зазнавали невдачі. Книжка буде корисною для підприємців, публічних управлінців та політиків, допомагаючи їм краще розуміти закони ринку та парадокс процвітання, який, на думку авторів, відбувається всередині країни, а не приходить ззовні.

УДК 330.34

© Клейтон М. Крістенсен, Ефоса Оджомо,
Карен Діллон, текст, 2019

© Олена Замойська, переклад, 2024

© Микола Вікнянський, передмова
до українського видання, 2024

© Іван Шкоропад, обкладинка, 2024

© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2024

ISBN 978-966-448-270-4 (укр.)

ISBN 978-006-285-182-6 (англ.)

Усі права застережено

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА ДО УКРАЇНСЬКОГО ВИДАННЯ 7

ПЕРЕДМОВА 10

Частина I. Вплив ринкотворчих інновацій. . . 19

Розділ 1. Вступ до «Парадоксу процвітання» 21

Розділ 2. Не всі інновації створили рівноправні 35

Розділ 3. Перешкоди — це можливості 59

Розділ 4. Притягувати чи проштовхувати 86

Частина II. Як інновації забезпечують процвітання багатьох людей 111

Розділ 5. Американська інноваційна історія 113

Розділ 6. Коли Схід зустрівся із Заходом 140

Розділ 7. Мексиканська проблема продуктивності 166

Частина III. Подолання перешкод. 191

Розділ 8. Недостатньо хорошого законодавства 193

Розділ 9. Корупція — це не проблема, це рішення 216

Розділ 10. «Навіть якщо ти його побудуєш,
вони можуть не прийти» 245

Частина IV. Що тепер? 269

Розділ 11. Від парадоксу процвітання до процесу процвітання	271
--	-----

Додаток. Погляд на світ із нової перспективи	291
--	-----

Подяки	330
------------------	-----

Примітки	346
--------------------	-----

Показчик	400
--------------------	-----

ПРО АВТОРІВ	412
-----------------------	-----

Передмова до українського видання

У сучасному світі процвітання держави та людини тісно пов'язане з економічними показниками. Економічне благополуччя, хоч і не єдина міра успіху, але його заведено вважати невіддільним аспектом процвітання. Принципи вільного ринку, підприємницької ініціативи та інновацій лежать в основі економічного зростання та стабільності всіх сучасних успішних держав.

Автори пропонують звернути увагу: жодна країна не досягла процвітання суто завдяки своїм міністерствам економіки або політикам. Це пов'язано з тим, що практично завжди політики країн, що розвиваються, просто намагаються трансплантувати копії чинних в успішних країнах інститутів у країни, що розвиваються, не зважаючи на їхню ревалентність в іншому середовищі. Ми це бачимо повсюдно, таким чином щоразу з'являються нові чарівні «пігулки», які повинні допомогти, але раз за разом вони зазнають невдачі. Культура країн, що розвиваються, відкидає ці інститути, і вони зазнають краху. В різних куточках світу ми бачимо, як створюють клони «успішних» інститутів, які повинні боротися з корупцією, побудувати інфраструктуру, підняти рівень освіти та медицини. У ці проєкти інвестують трильйони доларів, і, на жаль, дуже рідко вони бувають вдалими

і призводять країни до процвітання. Водночас справжніми двигунами процвітання є підприємці та інноватори, які створюють цінності, робочі місця та покращують життя людей щодня, і саме їм присвятили свою роботу Клейтон Крістенсен, Ефоса Оджомо та Карен Діллон.

Ця книжка визнаного світового експерта в галузі інновацій та підприємництва Клейтона Крістенсена стає особливо актуальною в контексті післявоєнного відновлення України, якого ми з нетерпінням чекаємо. Автор детально розглядає три типи інновацій, з якими ми зіштовхуємося щодня, це **підтримувальні інновації, інновації, які підвищують ефективність, та ринкотворчі інновації**. Особливу увагу Крістенсен приділяє останньому типу, бачачи в ньому ключ до довгострокового та стабільного економічного зростання націй. Ґрунтуючись на глибокій історичній експертизі та використовуючи власну теорію, автор аналізує величезну кількість кейсів і показує, як інновації, які створюють ринки, створюють робочі місця, задовольняють попит, якого досі не існувало, горизонтально розподіляють прибуток та є джерелом процвітання та стабільного зростання. У книжці розглянуто феномени, як-от швейна машинка «Зінгер», автомобіль «Kia» і електроніка «Соні» й багато інших, і всі вони допомагають сповна зрозуміти теорію автора. У сучасній Україні таким прикладом, без сумніву, можуть бути дрони FPV. Пропоную подумати над цим прикладом, він не менш яскраво демонструє силу теорії авторів, ніж інші приклади.

Ця книжка з'являється в Україні під час людожерської агресії РФ проти нашої країни, і, незважаючи на невизначеність тривалості воєнного стану, всередині кожного з нас живе надія на мир

і початок відновлення України. Мені б дуже хотілося, щоб кожен, хто братиме участь у цьому процесі, а особливо українські підприємці, ознайомилися з ідеями цієї книжки. Вона також буде корисною для публічних управлінців та політиків, допомагаючи їм краще розуміти закони ринку та парадокс процвітання, який, на переконання авторів, відбувається всередині країни, а не приходить ззовні.

*Микола Вікнянський, підприємець,
випускник Києво-Могилянської бізнес-школи,
меценат*

Передмова

На початку 1970-х я як мормонський місіонер прожив два роки в Південній Кореї — на той час одній із найбідніших країн Азії. Саме там на власні очі бачив згубні наслідки злиднів: я втрачав друзів через хвороби, яким можна було запобігти, бачив родини, які щодня мусили обирати між тим, щоби прогодувати сім'ю, дати дітям освіту чи підтримати старше покоління. Страждання були складовою їхнього життя. Я так перейнявся ситуацією, що, коли отримав стипендію Родса на навчання в Оксфорді, вирішив вивчати економічний розвиток, зосередившись на Південній Кореї. Сподівався, що згодом обійму посаду у Світовому банку і спробую допомогти залагодити проблеми, з якими зіткнувся в Південній Кореї. Однак саме того року, коли я хотів улаштуватися до Світового банку, установа перестала брати на роботу американців. Тож нагода відпала. За примхою долі я опинився в Гарварді, де вивчав бізнес. Але невідступні спомини про злиднену країну не покидали мене.

Я втішений, що нинішня Південна Корея не має нічого спільного з Південною Кореєю у моїх спогадах. За десятиліття, що минули відколи я там жив, Південна Корея не лише стала однією з найбагатших країн світу, а й приєдналася до поважних лав Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), і з отримувача іноземної допомоги перетворилася